

FATTIGNETTVERKET ØNSKER NY INNSATS MOT FATTIGDOMMEN

Fattignettverket Norge (FnN) ble stiftet august 2015 fordi flere organisasjoner ønsket en skjerping av fattigdomskampen i Norge og det trengtes et nytt alternativt fattignettverk. Vi har opplevd det som om arbeidet med å avskaffe fattigdommen i Norge har gått i feil retning de siste ti årene.

I regjeringserklæringen fra 2005 ble det å avskaffe fattigdommen fremført som sak nummer en, det ble utarbeidet nasjonale fattigdomsplaner og satt opp mål for fattigdomsbekjempelsen og gitt støtte til en demokratisk prosess for fattigdomsarbeidet. Likevel ble det få forbedringer. Fattigdomsbekjempelsen kom mer og mer i bakgrunnen da både Norge og EU gikk bort fra sine målsettinger til fordel for budsjettnedskjæringer og reduksjon i offentlig velferd og økonomiske ytelser.

Ti år seinere vokser stadig antall fattige i Norge og svært lite forbedringer er oppnådd. Ulikheten vokser, de rike blir rikere og de fattige blir fattigere. Denne utviklingen er resultat av politiske vedtak og manglende vilje til å investere i fattigdomsbekjempelse. Sosialhjelp og pensjon har utviklet seg negativt i forhold til prisutvikling og kjøpekraft. I 2016 blir det en nedgang på 1.5% for alle pensjonister og regjeringen har avskaffet Pensjonistforbundets demokratiske forhandlingsrett.

Fattignettverket Norge (FnN) oppfordrer alle politiske partier å inngå et forlik for å gjeninnføre målsettingen om å avskaffe fattigdommen i Norge og bevilge de pengene som trengs for å løfte de fattige ut av fattigdommen. Fattigdomsbevegelsens hovedkrav har hele tiden vært en adekvat minste inntekt til alle som ikke har inntekter til å kjøpe de nødvendigheter som skal til for å leve et anstendig liv. I Norge har Statens Institutt for Forbruksforskning utarbeidet et standardbudsjett for hva disse nødvendighetene koster og i 2016 er beløpet kr 9 020, husleie og strøm holdt utenfor. De statlige veiledende satser for økonomisk stønad til livsopphold gjeldende fra 1. januar 2016 er kr 5 850, altså 65% av det minste nødvendige livsopphold (SIFO-nivå). Det er de resterende 35% som utgjør den politikerskapte fattigdommen, det at politikerne unndrar kr 3 170 pr måned fra de menneskene de lover å løfte ut av fattigdom.

Fordelingsutvalget kom i 2009 som en enorm skuffelse og hadde kun et forslag om økonomisk forbedring, nemlig en mindre økning i barnetrygden. Dette skulle motarbeide barnefattigdommen, men selv dette enkle tiltaket ble ikke gjennomført og barnetrygden har gått jevnt nedover i verdi de siste 20 år. Vi har opplevd forsøk på å lage et lappeteppe av stigmatiserende ekstrahjelp til de fattige. Gratis leker, råd og veiledning til personer med økonomiske problemer hjelper ikke fattige barn. Barnefattigdommen avskaffes ved adekvate ytelser til fattige foreldre, det hjelper lite å skreddersy tiltak til barna så lenge foreldrene synker lengre ned i fattigdommen. Men ingen penger bevilges for å løfte de fattige ut av fattigdommen. FnN ser ingen tegn til at politikerne har forstått fattigdomsbevegelsens hovedkrav: "Rettighetsfesting av minsteinntekt på SIFO-nivå for alle".

Politikerne har fraskrevet seg ansvaret for fattigdomsbekjempelsen i og med at de har overlatt ansvaret til Arbeids- og Velferdsdirektoratet. NAV-reformen fikk støtte fordi det var store problemer med at kommunene ikke leverte adekvat sosialhjelp, og derfor skulle overføres til

staten og slås sammen med Arbeidsetaten og Trygdeetaten. Imidlertid ble denne hovedintensjonen holdt utenfor når NAV-reformen ble satt i verk og det har gjort reformen til den mest mislykkede reformen i vår velferdshistorie. Sosialsatsene og andre velferdstiltak er i sterkere grad blitt kommunebudsjettens salderingspost og der det før var anledning til å gi skjønsmessige tillegg til sosialsatsene er dette ikke lenger praktisert.

Det nye i NAV-loven er at det skal stilles vilkår om aktivitet for tildeling av økonomisk stønad med mindre tungtveiende grunner taler mot det. Ved brudd på vilkår kan det fattes vedtak om at stønaden reduseres, og dette skaper problemer for NAV-brukerne og er et brudd på deres rettigheter. Det største problemet med NAV er at de ofte har en negativ virkning på en del av sine klienter. De forvrenger noen ganger saksbehandlingen og unndrar seg ansvar og utbetalinger. Ventetidene øker lidelsene og mange får redusert livskvalitet. NAV-ansatte gjør en stor innsats, men får ikke utført sitt faglige arbeide på grunn av systemets begrensninger. Stadig flere opplever at det ikke er et sosialt sikkerhetsnett i Norge og at myten om velferdsstaten er en bløff. Det er i dag bred enighet om at NAV-reformen ikke har hatt den positive effekten som var ventet.

Fnn er enig i at arbeid på tarifflønn er hovedveien ut av fattigdom, men det er ikke bevilget penger til å opprette arbeidsplasser til alle som i dag har utilstrekkelig tilknytning til arbeidslivet. Men det er de som ikke er i stand til å jobbe, de som ikke får jobb og de som jobber uten nok lønn som rammes mest av fattigdom. Spesielt folk som er syke, men som blir avvist av NAV, ofte gjennom overprøving av fastsatte diagnoser, havner i fattigdomsfella. Fnn er skuffet over LO og fagbevegelsens innsats mot fattigdom, fordi viljen var stor for rundt 10 år siden, men etter hvert har LO blitt en stumtjener i fattigdomsdebatten. Dette er uheldig fordi mange arbeidsplasser er blitt vesentlig mer usikre de siste årene slik at mange LO-medlemmer kan miste sin arbeidsinntekt i årene framover. LO må utøve en større rolle i utjamningen av levekår i Norge.

I denne situasjonen roper Fattigdomsnettverket Norge (Fnn) på en Ny Giv for fattigdomsbevegelsen i Norge. De fattige må organisere seg bedre og søke allianser og legge press på politikerne for å tvinge igjennom reformer for å avskaffe fattigdommen. Fattigdom er pengemangel og politikernes oppgave er å skaffe tilveie nødvendig investeringskapital for å avskaffe fattigdommen. Situasjonen i dag fører til sult og slum, lidelser og utenforskap. Politikerne må sette menneskenes liv i sentrum og realisere menneskeretten til et verdig liv for alle i Norge, det vil være til alles beste.

Medlemsorganisasjonene i Fattignettverket Norge meldte seg inn fordi våre medlemmer er berørt av fattigdomsproblemer og det er vanskelig for den enkelte organisasjon alene å kjempe mot fattigdom. Vi satser derfor på å samarbeide om en sterkere felles fattigdomskamp. Fnn ønsker at flere organisasjoner vil bli med oss i dette viktige nettverksarbeidet mot fattigdommen i Norge.

Oslo 9. mai 2016 Sverre Rusten, Talsmann Fattignettverket Norge.